

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.korpo.pol.pl/cbos> E-mail: cbos@pol.pl

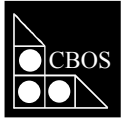
BS/59/59/98

KORZYSTANIE Z USŁUG MEDYCZNYCH I OPŁATY NIEFORMALNE

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MAJ '98

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

KORZYSTANIE Z USŁUG MEDYCZNYCH I OPŁATY NIEFORMALNE

- W ciągu sześciu miesięcy poprzedzających sondaż blisko połowa dorosłych Polaków (47%) była u lekarza w państwowej przychodni, w tym prawie jedna trzecia (30%) - więcej niż raz.
- Zdecydowanie mniej ankietowanych skorzystało z usług prywatnych gabinetów lekarskich, przychodni i klinik (18%) niż z placówek publicznej służby zdrowia (47%), natomiast więcej respondentów było u prywatnego dentysty (20%) niż w państwowej przychodni stomatologicznej (16%).
- W ciągu ostatniego półrocza tylko co czternasty respondent (7%) przebywał w szpitalu państwowym, a znikoma liczba osób (0,3%) - w prywatnej klinice. Znacznie więcej badanych (30%) miało w szpitalu kogoś z rodziny lub bliskich.
- Prawie co ósmy ankietowany (13%) poniósł dodatkowe koszty związane z leczeniem w państwowej służbie zdrowia. Niespełna połowę dodatkowych opłat (47%) stanowiły niewielkie kwoty, które nie przekraczały 20 zł, prawie jedną trzecią (32%) - sumy od 25 do 100 zł, pozostałe (15%) wynosiły kilkaset złotych, a w kilku przypadkach przekroczyły 1000 zł.
- Dodatkowe koszty to najczęściej opłaty za analizy i badania (47%) lub dobrowolne wpłaty, darowizny, tzw. cegiełki na rzecz szpitala czy przychodni (42%). Co dziesiąty respondent płacił za możliwość leczenia przez wybranego lekarza, specjalistę (10%); niewiele mniej osób opłacało lepszą opiekę (9%) czy wyrażało za nią wdzięczność (8%). Niektórzy badani ponosili koszty związane z przyjęciem do szpitala (3%) oraz przyspieszeniem zabiegu lub badań (2%). Ponadto opłacano dożywianie w szpitalu (7%), a także dodatkowe dyżury przy chorym (2%).

W marcowym sondażu CBOS¹ pytaliśmy badanych o opinie dotyczące dostępu do usług medycznych, możliwości korzystania z nich, a także o ocenę funkcjonowania służby zdrowia (zarówno publicznej, jak i prywatnej) oraz starań rządu w tym zakresie². Ponadto interesowało nas, jak często ankietowani leczyli się w placówkach państwowych i prywatnych, szczególnie zaś zagadnienie wnoszenia przez pacjentów bezpłatnego systemu opieki zdrowotnej różnego rodzaju dodatkowych, nieformalnych opłat.

WIZYTY W PRZYCHODNIACH

W ciągu półrocza poprzedzającego sondaż (a więc od połowy września '97 do połowy marca '98) blisko połowa ankietowanych (47%) była u lekarza w państwowej przychodni, w tym niespełna jedna trzecia (30%) - więcej niż raz. W tym samym okresie co szósty respondent (16%) leczył się u stomatologa w publicznej placówce.

Tabela 1

w procentach

Czy w ciągu ostatnich sześciu miesięcy był(a) Pan(i) z wizytą w państwowej przychodni:	Wskazania respondentów			
	Tak, jeden raz	Tak, dwa-trzy razy	Tak, cztery i więcej razy	Nie
- u lekarza	17	17	13	53
- u dentysty	8	6	2	84

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (94) przeprowadzono w dniach 12-17 marca '98 na 1123-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Por. opublikowane w kwietniu '98 komunikaty CBOS: „Opinie o dostępie do usług medycznych”, „Leczenie się domowymi sposobami”, „Ocena funkcjonowania państwowej i prywatnej służby zdrowia”.

Z porad lekarza częściej niż inni korzystali starsi respondenci (w wieku 55 i więcej lat), renciści (64%) i emeryci (58%), a także uczniowie i studenci (52%)³, przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji (47%) oraz pracownicy umysłowi niższego szczebla (48%), częściej też mieszkańcy miast niż wsi. Renciści i emeryci wyróżniają się, co zrozumiale, długotrwałością leczenia.

Natomiast z porad lekarza w państwowej przychodni najrzadziej korzystali rolnicy (25%) oraz prywatni przedsiębiorcy (31%).

Korzystanie z usług stomatologicznych jest mniej zróżnicowane. Do dentysty w państwowej przychodni nieco częściej niż inni chodzili badani z wykształceniem średnim, rzadziej - z podstawowym. Podobnie jak w przypadku wizyt u lekarza, u dentysty w państwowej przychodni znacznie rzadziej niż inni leczyli się rolnicy i prywatni przedsiębiorcy.

Część osób leczących się w publicznej przychodni korzystała także z usług prywatnych lekarzy (22%); również część chodzących do dentysty w przychodni państwowej korzystała z usług prywatnych stomatologów (17%).

Ogółem w ciągu sześciu miesięcy poprzedzających sondaż z usług prywatnych gabinetów i przychodni lekarskich skorzystał o ponad połowę mniejszy odsetek ankietowanych niż z publicznej służby zdrowia, natomiast więcej respondentów było u prywatnego dentysty niż w przychodni państwowej, co jest potwierdzeniem daleko posuniętej prywatyzacji usług stomatologicznych.

Tabela 2 w procentach

Czy w ciągu ostatnich sześciu miesięcy był(a) Pan(i) z wizytą w prywatnym (spółdzielczym) gabinecie, przychodni lub prywatnej klinice:	Wskazania respondentów			
	Tak, jeden raz	Tak, dwa-trzy razy	Tak, cztery i więcej razy	Nie
- u lekarza	7	7	4	82
- u dentysty	8	7	5	80

³ Co może po części wynikać z podlegania badaniom okresowym, choć w pytaniu była mowa o chorobie lub stanie zdrowia.

Warto dodać, że osoby korzystające z porady lekarza w prywatnej służbie zdrowia to przede wszystkim pacjenci, którzy w omawianym okresie leczyli się także w państwowych przychodniach (57%). Inaczej jest w przypadku prywatnych usług stomatologicznych - tylko co ósmy korzystający z nich (13%) był również u dentysty w państwowej przychodni. Płatne porady lekarskie wydają się więc raczej uzupełnieniem czy poszerzeniem możliwości leczenia, które oferuje państwowy system opieki zdrowotnej, podczas gdy prywatne usługi stomatologiczne w znacznym stopniu zastępują publiczną służbę zdrowia.

Korzystanie z prywatnych usług lekarza i dentysty jest z sobą powiązane, co wynika, oczywiście, nie z ogólnego stanu zdrowia pacjenta, lecz z jego możliwości finansowych; natomiast nie ma takiego związku w przypadku świadczeń bezpłatnych. Wśród respondentów zasięgających porady prywatnego lekarza ponad dwie piąte (43%) leczyło zęby u prywatnego dentysty, a spośród pacjentów państwowych placówek służby zdrowia tylko jedna piąta (21%) korzystała z prywatnych usług stomatologicznych.

Z porad lekarskich w lecznictwie prywatnym dwukrotnie częściej korzystały kobiety (24%) niż mężczyźni (12%). Szczególnie wysokie odsetki osób leczących się prywatnie można spotkać wśród mieszkańców największych miast - powyżej 500 tys. ludności (34%), respondentów określających swoje warunki materialne jako dobre (31%) oraz deklarujących najwyższe dochody na osobę w gospodarstwie domowym (29%). Prywatne leczenie się jest bardzo wyraźnie powiązane z poziomem wykształcenia: im jest on wyższy, tym większy odsetek badanych korzysta z płatnych porad lekarskich (od 11% wśród osób z wykształceniem podstawowym do 33% wśród ankietowanych z wykształceniem wyższym). Z prywatnych usług korzystały przede wszystkim takie grupy społeczno-zawodowe, jak: prywatni przedsiębiorcy, kadra kierownicza i inteligencja, pracownicy umysłowi niższego szczebla, uczniowie i studenci, a spośród biernych zawodowo - gospodynie domowe.

Jeszcze bardziej społecznie zróżnicowane jest korzystanie z prywatnych usług stomatologicznych. Bardzo wyraźnie zależy ono od poziomu wykształcenia i wysokości dochodów, a także od wielkości miejsca zamieszkania - im większa miejscowość, w której mieszkają badani, tym wyższy ich odsetek odwiedza prywatne gabinety dentystyczne. Widać również, że im respondenci są starsi, tym rzadziej korzystają z prywatnych usług stomatologicznych.

Prywatne gabinety dentystyczne najczęściej odwiedzali prywatni przedsiębiorcy (57%), uczniowie i studenci (49%), badani z wyższym wykształceniem (47%), natomiast

najrzadziej - rolnicy (7%) oraz renciści (9%) i emeryci (11%), respondenci z wykształceniem podstawowym (7%), osiągający najniższe dochody na osobę (9%). Z usług prywatnych dentystów nieco częściej korzystały kobiety niż mężczyźni.

POBYT W SZPITALU

W ciągu półrocza poprzedzającego sondaż niewielu ankietowanych przebywało w szpitalu: co czternasty (7%) leczył się w państwowym zakładzie, a znikoma liczba osób (0,3%) - w prywatnej klinice, przy czym większość z nich przebywała również w szpitalu państwowym. Oczywiście prawie wszyscy, którzy w omawianym okresie przebywali w szpitalu, byli u lekarza w państwowej przychodni.

Tabela 3 w procentach

Czy w ciągu ostatnich sześciu miesięcy ... ze względu na swój stan zdrowia przebywał(a) w szpitalu państwowym ?	Wskazania respondentów	
	Tak	Nie
- Pan(i) osobiście	7	93
- ktoś z Pana(i) rodziny lub osób bliskich	29	71

Tabela 4 w procentach

A może Pan(i), ktoś z Pana(i) rodziny lub osób bliskich był w ciągu ostatnich sześciu miesięcy w szpitalu prywatnym ?	Wskazania respondentów	
	Tak	Nie
Pan(i) osobiście	0,3	99,7
Ktoś z Pana(i) rodziny lub osób bliskich	2	98
<i>Ogółem przebywający w szpitalu</i>		
Ankietowani	7	93
Rodzina lub osoby bliskie	30	70

Ze względu na stan zdrowia znacznie częściej przebywał w szpitalu ktoś z rodziny respondentów niż on sam. Nie dysponujemy ściśle porównywalnymi danymi z poprzednich lat, ale warto zauważyć, że zsumowane odsetki leczących się w szpitalu respondentów i ich bliskich (37%) odpowiadają odsetkowi ankietowanych, którzy w kwietniu '96 twierdzili, że w ciągu ostatniego roku oni sami lub ktoś z ich najbliższej rodziny chorował i wymagał leczenia szpitalnego⁴.

W szpitalu częściej niż inni leczyli się, co rozumiało, starsi respondenci, zwłaszcza w wieku 65 i więcej lat, renciści, emeryci i gospodynie domowe. Inne różnice są nieznaczne, ale należy odnotować nieco mniejsze odsetki osób, które przebywały w szpitalu, wśród respondentów deklarujących dobre warunki materialne i wysokie dochody na osobę, mieszkańców największych miast oraz badanych z wyższym wykształceniem. Trzeba podkreślić, że przytoczone dane dotyczą tylko szpitali publicznych; minimalny odsetek osób leczących się w szpitalach prywatnych uniemożliwia uchwycenie istotnych statystycznie różnicowań pod tym względem w przebadanej próbie dorosłych Polaków.

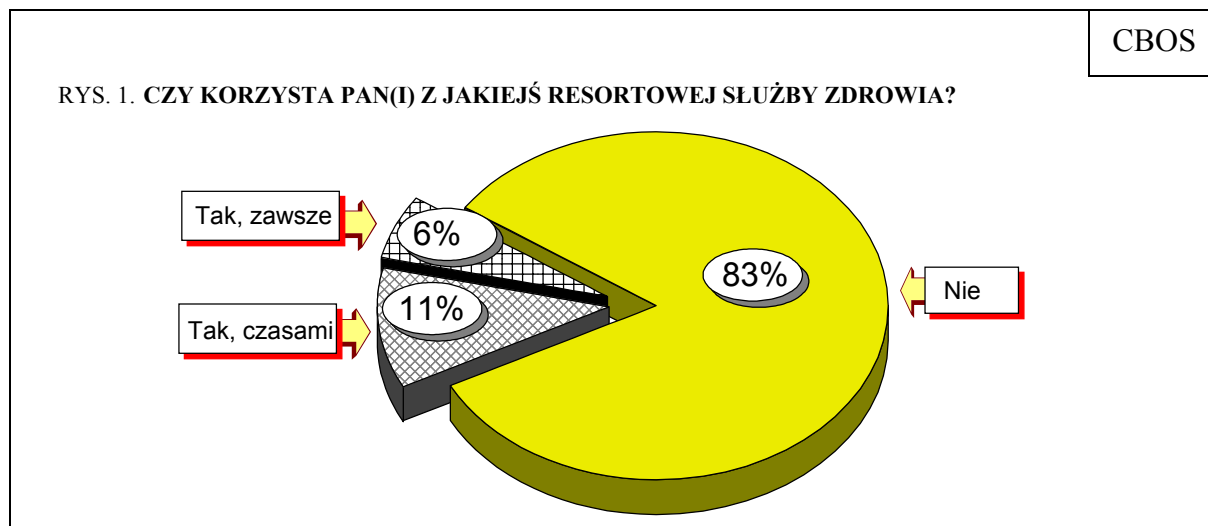
Jeśli chodzi o pobyt w szpitalu członków rodzin ankietowanych czy osób im bliskich, to można zauważyć, że taka sytuacja zdarzała się częściej wśród respondentów młodych i w średnim wieku niż starszych, częściej też bliskich w szpitalu mieli mieszkańcy miast średniej wielkości i dużych niż małych i wsi. Częściej przebywali w szpitalu bliscy respondentów z wyższym wykształceniem oraz dobrze oceniających własne warunki materialne, natomiast rzadziej niż inni - bliscy ankietowanych z wykształceniem podstawowym.

---

⁴ Por. komunikat CBOS „Przestrzeganie praw pacjentów w polskich szpitalach”, czerwiec '96.

KORZYSTANIE Z RESORTOWEJ SŁUŻBY ZDROWIA

Stosunkowo niewielka część respondentów może korzystać z usług resortowej służby zdrowia - zaledwie co siedemnasty ankietowany deklarował, że zawsze z niej korzysta, a co dziewiąty czyni to sporadycznie.

Z usług resortowych placówek służby zdrowia częściej korzystają mężczyźni niż kobiety, częściej też, co zrozumiałe, mieszkańcy miast i osoby z wykształceniem ponadpodstawowym, osiągający średnie lub wysokie dochody, określający własne warunki materialne jako średnie i dobre. Spośród grup społeczno-zawodowych korzystanie z resortowej służby zdrowia najczęściej deklarują robotnicy wykwalifikowani (34%) i pracownicy fizyczno-umysłowi (29%), a także pracownicy umysłowi niższego szczebla (23%), emeryci (21%) i gospodynie domowe (19%).

Możliwość leczenia się w placówkach resortowej służby zdrowia wydaje się sprzyjać korzystaniu ze świadczeń państwowych. W ostatnim półroczu częściej byli u lekarza w przychodni ci, którzy korzystają z ośrodków resortowych (57%) niż nie korzystający z nich (45%); częściej też niż przeciętnie ogół respondentów (47%). Nie ma natomiast związku z leczeniem się prywatnie.

OPLATY NIEFORMALNE W PAŃSTWOWEJ SŁUŻBIE ZDROWIA

Teoretycznie bezpłatne leczenie w placówkach państwowej służby zdrowia coraz częściej wiąże się z ponoszeniem różnego rodzaju kosztów dodatkowych: uiszczaniem mniej lub bardziej formalnych opłat za badania lub analizy, dobrowolnych datków na rzecz przychodni bądź szpitala, opłat za lepszą opiekę i warunki czy też materialnych „wyrazów wdzięczności” i zwyczajnych łapówek. Skala zjawiska jest z pewnością znaczna, choć dość trudna do uchwycenia. W poprzednich sondażach CBOS poświęconych tym zagadnieniom pytaliśmy o koszty poniesione zarówno przez respondenta, jak i członków jego rodziny. Tym razem interesowały nas jedynie wydatki poniesione przez samego ankietowanego. By uniknąć nieporozumień, świadomie wykluczaliśmy koszty stosowanych w leczeniu leków, choć nieraz zdarza się, że szpitale „przerzucają” na pacjentów koszty drogich, specjalistycznych medykamentów albo środków niezbędnych do przeprowadzenia badań.

		CBOS
<p>Obecnie zdarza się w państwowej służbie zdrowia, że w związku z leczeniem i badaniami oczekuje się od pacjentów wnoszenia różnych opłat lub dobrowolnych składek na rzecz przychodni czy szpitala. Czy w ciągu ostatnich sześciu miesięcy poniósł(ła) Pan(i) jakieś koszty związane z leczeniem w państwowej służbie zdrowia, nie licząc kosztów leków?</p>		
Tak		13%
Jeśli tak, to jaka to była suma?	(N=147)	
1-10 zł		27%
11-20 zł		20%
25-50 zł		17%
60-100 zł		15%
150-900 zł		13%
1500-8000 zł		2%
Trudno powiedzieć/nie pamiętam		6%
Średnio 243 zł		
Nie		87%

W ciągu półrocza poprzedzającego sondaż prawie co ósmy badany (13%) poniósł dodatkowe koszty związane z leczeniem w państwowej służbie zdrowia⁵. Część dodatkowych wydatków nie wiązała się z chorobą ankietowanych, lecz z leczeniem szpitalnym członków ich rodzin. Ogółem wśród respondentów, którzy ponieśli koszty, blisko jedna czwarta wydała pieniądze na leczenie szpitalne bliskich (23%), nieco mniej (22%) - na własny pobyt w szpitalu, a większość (55%) - na leczenie w państwowej przychodni lub klinice.

Dodatkowe koszty niewspółmiernie częściej ponosili badani przebywający w tym okresie w szpitalu (39%) niż osoby nie leczące się w zamkniętym zakładzie opieki leczniczej (11%). Dodatkowymi opłatami częściej też niż pozostali obciążeni byli ci, których członkowie rodzin przebywali w szpitalu.

Dodajmy, że korzystanie bądź niekorzystanie z resortowej służby zdrowia nie ma wpływu na ponoszone koszty.

Niespełna połowę dodatkowych opłat (47%) stanowią niewielkie kwoty, nie przekraczające 20 zł, prawie jedną trzecią (32%) - sumy od 25 do 100 zł, już odczuwalne w budżecie wielu gospodarstw domowych, natomiast pozostałe (15%) są znaczne, kilkusetzłotowe, choć tylko w kilku przypadkach przekroczyły one 1000 zł.

CBOS	
Na co konkretnie wydał(a) Pan(i) najwięcej pieniędzy (ponosząc koszty związane z leczeniem)? Proszę wybrać z podanej listy nie więcej niż <u>dwie</u> odpowiedzi.	N=150
Analizy, badania	47%
„Dobrowolne” wpłaty, darowizny - tzw. cegiełki lub inne na rzecz szpitala, przychodni	42%
Możliwość leczenia przez wybranego lekarza, specjalistę	10%
Na lepszą opiekę medyczną	9%
Wdzięczność za opiekę	8%
Dożywianie w szpitalu	7%
Przyjęcie do szpitala	3%
Przyspieszenie zabiegu, badań, operacji	2%
Dodatkowe dyżury przy chorym	2%
Inne wydatki	6%

⁵ W poprzednich badaniach na pytanie o koszty poniesione zarówno przez ankietowanego, jak i jego rodzinę twierdząco odpowiedziało dwa razy więcej respondentów. Por. komunikat CBOS „Funkcjonowanie systemu ochrony zdrowia w opinii społeczeństwa”, maj ‘96.

Dodatkowe koszty ponoszone przez ankietowanych najczęściej wiązały się z opłatami za analizy i badania oraz z wpłatami na rzecz szpitala czy przychodni, np. w postaci tzw. cegiełek. Pierwsze z nich to opłaty wymuszone, drugie - mają charakter mniej lub bardziej dobrowolny. Do wymuszonych należy także zaliczyć dość częste opłaty za możliwość leczenia przez wybranego lekarza i lepszą opiekę medyczną oraz - relatywnie rzadziej występujące - za przyjęcie do szpitala i przyspieszenie przebiegu leczenia. Pozostałe - oprócz tradycyjnej wdzięczności za opiekę - wynikają głównie z niedostatków państwowej służby zdrowia (dożywianie w szpitalu, dodatkowe dyżury przy chorym).

Wprawdzie nie dysponujemy w pełni porównywalnymi wynikami z poprzednich lat, jednak istniejące dane wydają się wskazywać na wzrost częstości opłat za analizy i badania, zwłaszcza zaś „dobrowolnych” wpłat, darowizn na rzecz placówek służby zdrowia⁶.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że drobne kwoty dodatkowych opłat (do 20 zł) to najczęściej koszty tzw. cegiełek, wpłat na rzecz danej placówki (55%) oraz koszty analiz i badań (45%)⁷. Średnie sumy (od 25 do 100 zł) wydatkowano znacznie częściej na analizy i badania (60%) niż na „cegiełki” (29%) czy inne cele. Natomiast wśród znacznych kwot (150 i więcej zł) na pierwszym miejscu są wydatki na „cegiełki” (46%), następnie na analizy i badania (33%), lepszą opiekę medyczną (25%), możliwość leczenia przez wybranego lekarza, specjalistę (21%) i „wyrażenie wdzięczności” (17%). Największe sumy (od 1500 do 8000 zł) podawane przez respondentów to - przynajmniej w części, gdyż mogli oni wskazać dwa różne cele poniesionych wydatków - koszty „cegiełek”, opłaty za możliwość leczenia przez wybranego lekarza (po trzy przypadki) oraz pojedyncze opłaty za przyspieszenie zabiegu czy operacji i koszty dowodów wdzięczności.

Ponoszenie dodatkowych opłat związanych z leczeniem się w placówkach państwowej służby zdrowia jest słabo społecznie zróżnicowane i w podobnym stopniu dotyczy różnych kategorii badanych. Można jednak zauważyć, że im wyższy poziom wykształcenia ankietowanych, tym większy jest odsetek osób ponoszących koszty. Wśród grup społeczno-

---

⁶ Zob. komunikat CBOS „Funkcjonowanie systemu ochrony zdrowia w opinii społeczeństwa”, maj '96.

⁷ Podawane procenty nie sumują się do 100, gdyż ankietowani mogli wymienić dwa powody wnoszenia opłat.

-zawodowych różnego rodzaju opłaty najczęściej wnosili przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, natomiast najrzadziej - uczniowie i studenci, bezrobotni, robotnicy wykwalifikowani, rolnicy i prywatni przedsiębiorcy. Liczba osób, które poniosły dodatkowe koszty, jest w naszej próbie losowej dorosłych zbyt mała, by można było analizować cele wydatków lub ich wysokość ze względu na cechy społeczno-demograficzne ankietowanych.

Polacy nie odznaczają się dobrym zdrowiem. Nie dziwi więc, że w ciągu półrocza poprzedzającego sondaż blisko połowa ankietowanych była u lekarza w państwowej przychodni, prawie jedna piąta zaś leczyła się prywatnie, a trzeba pamiętać, że nie zawsze udajemy się do lekarza, gdy czujemy się źle czy mamy jakieś dolegliwości⁸. Ponadto co czternasty respondent przebywał w tym okresie w szpitalu.

Należy podkreślić, że rzadziej chodziliśmy do dentysty niż do lekarza, częściej jednak korzystaliśmy z usług prywatnych stomatologów niż z przychodni państwowych.

Bezpłatne leczenie w placówkach państwowej służby zdrowia, zwłaszcza w szpitalu, nierzadko wiąże się z dodatkowymi kosztami. Najczęściej płacimy za analizy i badania, ale niewiele rzadziej przekazujemy różnego rodzaju wpłaty, darowizny, „cegiełki” na rzecz szpitala czy przychodni. Niepokojące są dość częste opłaty za możliwość leczenia przez wybranego lekarza, lepszą opiekę medyczną, przyjęcie do szpitala, przyspieszenie operacji itp. Trzeba dodać, że znaczną część ponoszonych kosztów stanowią kwoty (czasem bardzo wysokie), które z pewnością są odczuwalne w budżetach wielu rodzin.

Opracował

Włodzimierz DERCZYŃSKI

---

⁸ Zob. komunikat CBOS „Leczenie się domowymi sposobami”, kwiecień '98.

Tabela 1. Czy, z powodu choroby lub stanu swojego zdrowia był Pan(i) w ciągu ostatnich sześciu miesięcy z wizytą u lekarza w państwowej przychodni?

(%)

	Tak, jeden raz	Tak, dwa i więcej razy	Nie	Liczba osób
Ogółem	17	30	53	1123
Płeć				
Mężczyźni	17	26	56	532
Kobiety	16	34	50	591
Wiek				
do 24 lat	27	22	51	156
25-34	14	22	64	199
35-44	17	20	63	232
45-54	16	36	47	206
55-64	14	43	43	141
65 lat i więcej	14	42	44	188
Miejsce zamieszkania				
Wieś	14	27	59	422
Miasto do 20 tys.	17	37	46	134
od 21 do 100 tys.	17	30	53	206
101-500 tys.	15	38	46	227
501 tys. i więcej mieszk.	27	20	52	132
Region				
Północny	21	25	54	106
Zachodni	16	37	47	121
Środkowozachodni	15	36	49	172
Środkowy	23	18	59	223
Wschodni	17	31	52	134
Południowo-wschodni	16	34	50	179
Południowo-zachodni	12	32	56	188
Wykształcenie				
Podstawowe	15	34	51	358
Zasadnicze zawodowe	12	30	58	301
Średnie	22	26	51	353
Wyższe	21	29	50	111
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	21	26	53	82
Prac.umysł.niż.szczębla	25	23	52	103
Pracownicy fiz.- umysł.	21	23	56	69
Robotnicy wykwalifikowani	20	20	59	96
Robotnicy niewykwalifik.	7	28	65	70
Rolnicy	8	17	75	75
Prywatni przedsiębiorcy	17	14	69	46
Bierni zawodowo				
Renciści	8	56	36	156
Emeryci	16	42	42	197
Uczniowie i studenci	33	19	49	70
Bezrobotni	23	18	60	99
Gospodynie domowe i inni	8	30	62	60
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	19	29	52	127
Sektor państwowy	17	25	58	118
Sektor prywatny	20	20	60	249
Spółdzielczość	23	20	57	20
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 200 zł	13	27	61	217
201 - 325	14	38	48	203
326 - 449	20	33	47	185
450 - 599	16	36	48	128
Powyżej 599 zł	17	26	57	198
Ocena własnych war. mater.				
Złe	15	33	52	335
Średnie	17	30	52	506
Dobre	18	26	56	281
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	19	40	41	62
Raz w tygodniu	18	31	51	584
Kilka razy w miesiącu	13	30	56	159
Kilka razy w roku	17	23	60	217
W ogóle nie uczestniczy	16	33	51	100
Poglądy polityczne				
Lewica	21	26	53	219
Centrum	19	30	51	274
Prawica	19	30	51	387
Trudno powiedzieć	8	35	57	242

Tabela 2. Czy w ciągu ostatnich sześciu miesięcy był(a) Pan(i) u dentysty w państwowej przychodni?

(%)

	Tak, jeden raz	Tak, dwa i więcej razy	Nie	Liczba osób
Ogółem	8	8	84	1123
Płeć				
Mężczyźni	7	8	86	532
Kobiety	9	8	83	591
Wiek				
do 24 lat	8	9	83	156
25-34	11	8	81	199
35-44	6	9	85	232
45-54	6	6	88	206
55-64	11	7	82	141
65 lat i więcej	7	6	87	188
Miejsce zamieszkania				
Wieś	8	7	85	422
Miasto do 20 tys.	8	9	83	134
od 21 do 100 tys.	6	8	87	206
101-500 tys.	11	8	81	227
501 tys. i więcej mieszk.	8	7	85	132
Region				
Północny	9	7	84	106
Zachodni	11	10	78	121
Środkowo-zachodni	8	7	85	172
Środkowy	6	7	87	223
Wschodni	9	7	84	134
Południowo-wschodni	8	10	82	179
Południowo-zachodni	6	6	87	188
Wykształcenie				
Podstawowe	7	5	88	358
Zasadnicze zawodowe	6	9	84	301
Średnie	10	10	80	353
Wyższe	11	5	84	111
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	8	7	86	82
Prac. umysł. niż. szczebla	13	8	79	103
Pracownicy fiz. - umysł.	7	9	84	69
Robotnicy wykwalifikowani	1	14	85	96
Robotnicy niewykwalifik.	4	11	85	70
Rolnicy	3	3	94	75
Prywatni przedsiębiorcy	8	0	92	46
Bierni zawodowo				
Renciści	10	8	82	156
Emeryci	11	6	83	197
Uczniowie i studenci	9	4	86	70
Bezrobotni	7	11	82	99
Gospodynie domowe i inni	9	8	83	60
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	12	9	79	127
Sektor państwowy	9	11	79	118
Sektor prywatny	5	7	88	249
Spółdzielczość	0	0	100	20
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 200 zł	10	9	80	217
201 - 325	6	6	88	203
326 - 449	7	8	85	185
450 - 599	16	9	75	128
Powyżej 599 zł	7	7	86	198
Ocena własnych war. mater.				
Złe	7	7	86	335
Średnie	8	9	83	506
Dobre	9	6	85	281
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	23	6	70	62
Raz w tygodniu	7	9	84	584
Kilka razy w miesiącu	12	7	81	159
Kilka razy w roku	5	7	88	217
W ogóle nie uczestniczy	6	2	92	100
Poglądy polityczne				
Lewica	8	5	87	219
Centrum	8	11	81	274
Prawica	10	7	84	387
Trudno powiedzieć	6	7	87	242

Tabela 3. Czy z powodu stanu swojego zdrowia był(a) Pan(i) w tym samym okresie u lekarza w **prywatnym** (spółdzielczym) gabinecie, przychodni albo w prywatnej klinice?

(%)

	Tak, jeden raz	Tak, dwa i więcej razy	Nie	Liczba osób
Ogółem	7	11	82	1123
Płeć				
Mężczyźni	5	7	88	532
Kobiety	10	14	76	591
Wiek				
do 24 lat	8	16	76	156
25-34	8	9	83	199
35-44	7	10	82	232
45-54	10	11	79	206
55-64	7	11	82	141
65 lat i więcej	4	8	88	188
Miejsce zamieszkania				
Wieś	5	7	88	422
Miasto do 20 tys.	10	10	80	134
od 21 do 100 tys.	9	14	76	206
101-500 tys.	6	7	86	227
501 tys. i więcej mieszk.	10	24	66	132
Region				
Północny	7	12	81	106
Zachodni	7	11	82	121
Środkowozachodni	8	11	81	172
Środkowy	12	18	71	223
Wschodni	4	10	86	134
Południowo-wschodni	6	7	86	179
Południowo-zachodni	7	6	88	188
Wykształcenie				
Podstawowe	5	6	89	358
Zasadnicze zawodowe	5	9	87	301
Średnie	10	15	75	353
Wyższe	14	19	67	111
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	10	19	70	82
Prac.umysł.niż.szczębla	15	12	73	103
Pracownicy fiz.- umysł.	10	5	85	69
Robotnicy wykwalifikowani	5	2	92	96
Robotnicy niewykwalifik.	7	8	85	70
Rolnicy	3	2	96	75
Prywatni przedsiębiorcy	15	22	63	46
Bierni zawodowo				
Renciści	5	14	81	156
Emeryci	5	9	85	197
Uczniowie i studenci	8	18	74	70
Bezrobotni	4	9	87	99
Gospodynie domowe i inni	10	16	74	60
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	10	15	76	127
Sektor państwowy	7	5	88	118
Sektor prywatny	10	10	80	249
Spółdzielczość	4	18	78	20
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 200 zł	7	5	88	217
201 - 325	6	11	83	203
326 - 449	7	8	86	185
450 - 599	4	11	85	128
Powyżej 599 zł	13	16	71	198
Ocena własnych war. mater.				
Złe	4	7	89	335
Średnie	7	9	84	506
Dobre	12	19	68	281
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	5	9	86	62
Raz w tygodniu	7	10	82	584
Kilka razy w miesiącu	8	9	83	159
Kilka razy w roku	8	10	81	217
W ogóle nie uczestniczy	6	17	77	100
Poglądy polityczne				
Lewica	8	10	82	219
Centrum	8	10	83	274
Prawica	12	12	80	387
Trudno powiedzieć	6	11	83	242

Tabela 4. Czy w ciągu ostatnich sześciu miesięcy leczył(a) Pan(i) zęby w **prywatnym** gabinecie, przychodni lub korzystał(a) z usług protetycznych?

(%)

	Tak, jeden raz	Tak, dwa i więcej razy	Nie	Liczba osób
Ogółem	8	12	80	1123
Płeć				
Mężczyźni	9	9	82	532
Kobiety	7	15	78	591
Wiek				
do 24 lat	10	20	70	156
25-34	10	14	76	199
35-44	7	15	78	232
45-54	8	14	78	206
55-64	6	8	87	141
65 lat i więcej	6	2	92	188
Miejsce zamieszkania				
Wieś	4	6	90	422
Miasto do 20 tys.	9	9	82	134
od 21 do 100 tys.	10	17	73	206
101-500 tys.	11	15	74	227
501 tys. i więcej mieszk.	10	21	69	132
Region				
Północny	10	15	75	106
Zachodni	5	13	82	121
Środkowozachodni	9	12	79	172
Środkowy	10	15	75	223
Wschodni	2	10	88	134
Południowo-wschodni	9	7	84	179
Południowo-zachodni	9	12	79	188
Wykształcenie				
Podstawowe	2	5	93	358
Zasadnicze zawodowe	8	5	86	301
Średnie	8	21	70	353
Wyższe	24	23	53	111
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	17	22	61	82
Prac.umysł.niż.szczębla	9	24	67	103
Pracownicy fiz.- umysł.	6	14	80	69
Robotnicy wykwalifikowani	10	3	87	96
Robotnicy niewykwalifik.	3	7	90	70
Rolnicy	4	3	93	75
Prywatni przedsiębiorcy	19	38	42	46
Bierni zawodowo				
Renciści	6	3	92	156
Emeryci	5	6	88	197
Uczniowie i studenci	18	31	51	70
Bezrobotni	4	9	87	99
Gospodynie domowe i inni	4	11	85	60
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	8	19	73	127
Sektor państwowy	9	12	79	118
Sektor prywatny	11	17	72	249
Spółdzielczość	10	6	84	20
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 200 zł	5	4	91	217
201 - 325	5	11	84	203
326 - 449	9	9	82	185
450 - 599	6	15	79	128
Powyżej 599 zł	16	20	64	198
Ocena własnych war. mater.				
Złe	6	8	87	335
Średnie	6	8	86	506
Dobre	14	24	62	281
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	3	9	88	62
Raz w tygodniu	7	11	82	584
Kilka razy w miesiącu	12	9	78	159
Kilka razy w roku	7	16	77	217
W ogóle nie uczestniczy	9	14	77	100
Poglądy polityczne				
Lewica	10	13	77	219
Centrum	6	12	82	274
Prawica	10	14	76	387
Trudno powiedzieć	5	8	88	242

Tabela 5. Czy w ciągu ostatnich sześciu miesięcy Pan(i) osobiście ze względu na swój stan zdrowia przebywał(a) w szpitalu państwowym?

(%)

	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	7	93	1123
Płeć			
Mężczyźni	6	94	532
Kobiety	8	92	591
Wiek			
do 24 lat	6	94	156
25-34	5	95	199
35-44	6	94	232
45-54	9	91	206
55-64	9	91	141
65 lat i więcej	11	89	188
Miejsce zamieszkania			
Wieś	7	93	422
Miasto do 20 tys.	8	92	134
od 21 do 100 tys.	9	91	206
101-500 tys.	7	93	227
501 tys.i więcej mieszk.	5	95	132
Region			
Północny	5	95	106
Zachodni	12	88	121
Środkowozachodni	9	91	172
Środkowy	6	94	223
Wschodni	6	94	134
Południowo-wschodni	7	93	179
Południowo-zachodni	7	92	188
Wykształcenie			
Podstawowe	7	92	358
Zasadnicze zawodowe	9	91	301
Średnie	7	93	353
Wyższe	4	96	111
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier.,inteligencja	3	97	82
Prac.umysł.niż.szczębla	4	96	103
Pracownicy fiz.- umysł.	2	98	69
Robotnicy wykwalifikowani	3	97	96
Robotnicy niewykwalifik.	3	97	70
Rolnicy	4	96	75
Prywatni przedsiębiorcy	3	97	46
Bierni zawodowo			
Renciści	12	88	156
Emeryci	14	86	197
Uczniowie i studenci	4	96	70
Bezrobotni	7	93	99
Gospodynie domowe i inni	16	84	60
Pracujący poza rolnictwem			
Sfera budżetowa	4	96	127
Sektor państwowy	3	97	118
Sektor prywatny	3	97	249
Spółdzielczość	7	93	20
Dochody na jedną osobę			
Poniżej 200 zł	9	91	217
201 - 325	7	93	203
326 - 449	9	91	185
450 - 599	7	93	128
Powyżej 599 zł	5	95	198
Ocena własnych war. mater.			
Złe	9	91	335
Średnie	7	93	506
Dobre	5	95	281
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	4	96	62
Raz w tygodniu	9	91	584
Kilka razy w miesiącu	3	97	159
Kilka razy w roku	6	94	217
W ogóle nie uczestniczy	11	89	100
Poglądy polityczne			
Lewica	8	92	219
Centrum	6	94	274
Prawica	6	94	387
Trudno powiedzieć	10	90	242

Tabela 6. Czy w ciągu ostatnich sześciu miesięcy **ktoś z Pana(i) rodziny lub osób bliskich** ze względu na swój stan zdrowia przebywał **w szpitalu państwowym?** (%)

	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	29	71	1123
Płeć			
Mężczyźni	29	71	532
Kobiety	29	71	591
Wiek			
do 24 lat	31	69	156
25-34	30	70	199
35-44	33	67	232
45-54	31	69	206
55-64	24	76	141
65 lat i więcej	24	76	188
Miejsce zamieszkania			
Wieś	27	72	422
Miasto do 20 tys.	23	77	134
od 21 do 100 tys.	31	69	206
101-500 tys.	31	69	227
501 tys.i więcej mieszk.	36	64	132
Region			
Północny	29	71	106
Zachodni	25	75	121
Środkowozachodni	30	70	172
Środkowy	28	72	223
Wschodni	38	62	134
Południowo-wschodni	26	74	179
Południowo-zachodni	29	71	188
Wykształcenie			
Podstawowe	25	75	358
Zasadnicze zawodowe	30	70	301
Średnie	30	70	353
Wyższe	36	64	111
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier.,inteligencja	42	58	82
Prac.umysł.niż.szczębla	29	71	103
Pracownicy fiz.- umysł.	38	62	69
Robotnicy wykwalifikowani	24	76	96
Robotnicy niewykwalifik.	24	76	70
Rolnicy	32	68	75
Prywatni przedsiębiorcy	35	65	46
Bierni zawodowo			
Renciści	24	76	156
Emeryci	26	74	197
Uczniowie i studenci	24	76	70
Bezrobotni	33	67	99
Gospodynie domowe i inni	27	73	60
Pracujący poza rolnictwem			
Sfera budżetowa	30	70	127
Sektor państwowy	31	69	118
Sektor prywatny	33	67	249
Spółdzielczość	17	83	20
Dochody na jedną osobę			
Poniżej 200 zł	27	73	217
201 - 325	27	73	203
326 - 449	25	75	185
450 - 599	25	75	128
Powyżej 599 zł	33	67	198
Ocena własnych war. mater.			
Złe	29	71	335
Średnie	25	75	506
Dobre	36	64	281
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	28	72	62
Raz w tygodniu	29	71	584
Kilka razy w miesiącu	35	65	159
Kilka razy w roku	26	74	217
W ogóle nie uczestniczy	28	72	100
Poglądy polityczne			
Lewica	27	73	219
Centrum	29	71	274
Prawica	28	72	387
Trudno powiedzieć	32	68	242

Tabela 7. Czy korzysta Pan(i) z jakiejś resortowej służby zdrowia?
(%)

	Tak, zawsze	Tak, czasami	Nie	Liczba osób
Ogółem	6	11	83	1123
Płeć				
Mężczyźni	9	11	80	532
Kobiety	4	10	85	591
Wiek				
do 24 lat	2	10	88	156
25-34	8	14	79	199
35-44	6	10	84	232
45-54	6	12	81	206
55-64	9	10	80	141
65 lat i więcej	5	8	86	188
Miejsce zamieszkania				
Wieś	3	7	88	422
Miasto do 20 tys.	8	18	74	134
od 21 do 100 tys.	6	10	83	206
101-500 tys.	9	10	80	227
501 tys.i więcej mieszk.	7	15	78	132
Region				
Północny	6	8	86	106
Zachodni	11	11	78	121
Środkowozachodni	4	4	91	172
Środkowy	4	14	81	223
Wschodni	4	12	84	134
Południowo-wschodni	6	8	86	179
Południowo-zachodni	9	15	75	188
Wykształcenie				
Podstawowe	4	7	88	358
Zasadnicze zawodowe	6	12	82	301
Średnie	8	13	79	353
Wyższe	7	13	81	111
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	4	12	83	82
Prac.umysł.niż.szczebla	9	14	77	103
Pracownicy fiz.- umysł.	14	15	71	69
Robotnicy wykwalifikowani	13	21	65	96
Robotnicy niewykwalifik.	0	7	93	70
Rolnicy	2	3	95	75
Prywatni przedsiębiorcy	0	5	95	46
Bierni zawodowo				
Renciści	5	6	87	156
Emeryci	9	12	78	197
Uczniowie i studenci	2	11	87	70
Bezrobotni	2	4	94	99
Gospodynie domowe i inni	3	16	81	60
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	11	16	73	127
Sektor państwowy	17	19	64	118
Sektor prywatny	1	11	87	249
Spółdzielczość	4	4	92	20
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 200 zł	2	5	93	217
201 - 325	8	11	81	203
326 - 449	7	12	80	185
450 - 599	10	12	78	128
Powyżej 599 zł	10	14	75	198
Ocena własnych war. mater.				
Złe	5	8	86	335
Średnie	7	11	82	506
Dobre	5	13	81	281
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	4	9	87	62
Raz w tygodniu	5	9	85	584
Kilka razy w miesiącu	8	13	80	159
Kilka razy w roku	6	11	82	217
W ogóle nie uczestniczy	9	16	75	100
Poglądy polityczne				
Lewica	7	15	78	219
Centrum	8	9	82	274
Prawica	5	11	84	387
Trudno powiedzieć	5	8	87	242

Tabela 8. Obecnie zdarza się w państwowej służbie zdrowia, że w związku z leczeniem i badaniami oczekuje się od pacjentów wnoszenia różnych opłat lub dobrowolnych składek na rzecz przychodni czy szpitala. Czy w ciągu ostatnich 6 miesięcy poniósł(osiła) Pan(i) jakieś koszty związane z leczeniem w państwowej służbie zdrowia, nie licząc kosztów lekarstw?

(%)

	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	13	87	1123
Płeć			
Mężczyźni	12	88	532
Kobiety	15	85	591
Wiek			
do 24 lat	8	92	156
25-34	14	86	199
35-44	16	84	232
45-54	15	85	206
55-64	16	84	141
65 lat i więcej	11	89	188
Miejsce zamieszkania			
Wies	12	88	422
Miasto do 20 tys.	17	83	134
od 21 do 100 tys.	13	87	206
101-500 tys.	13	87	227
501 tys.i więcej mieszk.	14	86	132
Region			
Północny	12	88	106
Zachodni	15	85	121
Środkowozachodni	12	88	172
Środkowy	14	86	223
Wschodni	10	90	134
Południowo-wschodni	13	87	179
Południowo-zachodni	16	84	188
Wykształcenie			
Podstawowe	10	90	358
Zasadnicze zawodowe	15	85	301
Średnie	14	86	353
Wyższe	17	83	111
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier., inteligencja	18	82	82
Prac. umysł. niż. szczebla	16	84	103
Pracownicy fiz.- umysł.	13	87	69
Robotnicy wykwalifikowani	10	90	96
Robotnicy niewykwalifik.	15	85	70
Rolnicy	12	88	75
Prywatni przedsiębiorcy	11	89	46
Bierni zawodowo			
Renciści	15	85	156
Emeryci	15	85	197
Uczniowie i studenci	5	95	70
Bezrobotni	10	90	99
Gospodynie domowe i inni	18	82	60
Pracujący poza rolnictwem			
Sfera budżetowa	15	85	127
Sektor państwowy	12	88	118
Sektor prywatny	15	85	249
Spółdzielczość	16	84	20
Dochody na jedną osobę			
Poniżej 200 zł	13	87	217
201 - 325	15	85	203
326 - 449	14	86	185
450 - 599	12	88	128
Powyżej 599 zł	16	84	198
Ocena własnych war. mater.			
Złe	14	86	335
Średnie	14	86	506
Dobre	11	89	281
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	15	85	62
Raz w tygodniu	14	86	584
Kilka razy w miesiącu	12	88	159
Kilka razy w roku	13	87	217
W ogóle nie uczestniczy	13	87	100
Poglądy polityczne			
Lewica	15	85	219
Centrum	17	83	274
Prawica	12	88	387
Trudno powiedzieć	10	90	242